Anul VI Nr. 11 Cluj, Duminecă, 15 Martie 1931

Taxa postală plătită în numerar. No. 121282|929

3 Lei exemplarul

Chemarea Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:
Pe un an . . . . . Lei 200·—
Pe un jumătate an . . . . . Lei 100·—
Autorităţi şi instituţiuni . . . . . Lei 500·—
In streinătate dublu.

ANUNŢURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA 36

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
Cluj, Strada Regina Maria No. 36.
Telefon: 7-60

Cum s'a răsfrânt în conştiinţa noastră cazul ciocoiului Burillianu

Un gest de mână forte cu adânci temeiuri morale

Mai bine mai târziu, decât niciodată spune un adagiu! A început epoca înviorătoare a răfuielilor reale. Un fapt divers, mai mult decât banal, a produs un întreg proces de lămurire şi de primenire a atmosferii: mazilirea ciocoiului frumos şi prost Dem. Burillianu. Dacă ar ajunge acest fapt mărunt la cunoştinţa asprei *gloate, intransigenţei* mulţimi, care vrea fixarea unor linii de hotar, ar produce un iureş de bucurie, un chiot de sărbătoare, aşa ca la nuntă! Ţăranii, nu şi-au trimis mandatarii lor autentici să stea de târguială cu un pumn de estropiaţi ai naturii, de imbecili fardaţi, cu acea minoritate dominantă până mai ieri, mereu cârtitoare la orice înoire, conruptă până în măduvă şi incapabilă de a spăla o *lingură*.

Minunat! Faptul a deslănţuit în conştiinţa noastră toate resorturile adânci de afirmare a voinţii unui neam întreg de plugari vânjoşi, ultragiat cu neruşinare în drepturile lui consacrate de principiul forţei numerice.

Vânzoleala isterică a cluburilor boiereşti a stârnit ilaritate. Ciocoii s'au aranjat în linie de bătaie, aşteptând cu umbrelele deschise, în pantofi de laac şi cu monoclu, asaltul mulţimilor. O) să fie o răsmiriţă cum nu s'a mai pomenit în istorie: răsmiriţa ciocoilor săătui, jigniţi profund în sentimentele lor cavaleresti de vanitate dominatoare. Este nevoie de coasă, sau de pear? Ne facem de râs! Un chiot numai de bucurie a triumfului, şi le va îngheţa sângele în vine!

I-aţi numărat? Nu credem că trec de 50. Plăieşii eleganţi ai ghişeurilor, maiştrii fricoşi ai profitului parazitar şi imoral, s'au strâns buluc la mare sfat şi-au hotărît s'asmuţe câinii asupra propriilor lor ciobani. Dar duulăii mocăneşti mârâie, le arată coama sbârlită şi-apoi se întind mulţumiţi de stăpânii credincioşi, lăsându-se mângâiaţi, pe pajiştea verde a liniştei, de zefirii primăvăratici ai victoriei. Este adevărat, că în trecut, boierii vechi şi noi aveau dreptul de pace şi de războiu, de linişte şi de răscoală, erau singurii cetăţeni apăraţi de lege întotdeauna, singurii care puteau să dea expresie svâcnirilor tumultoase ale nemulţumirii! Se întâmpla însă uneori, că voevodul îi ducea la abator, rărind rândurile celor nesătui şi necredincioşi. Şi era de-ajuns pe vremea 'ceia. Dar vremurile s'au schimbat. Voievodul tuturor Românilor, a înlocuit sfatul mazililor boieri, cu sfatul celor 18 milioane de cetăţeni. Tânăr, aspru şi mândru de puterea lui creatoare, Carol al II-lea scrie cu spada conştiinţei *lui, zâmbind*, o pagină de glorioasă istorie. Un gazetar, meşter la vorbă, care ciugule cu mintea imagini pentru boierii nemângâiaţi, poate convins mai mult de lucrativitatea imaginilor, marfă împonderabilă dar de preţ, construieşte pe seama lor dicţionarul poetic al situaţiei: „Revoltă robustă, demitere fulgerătoare, depăşirea măsurii în afirmarea voinţei de autoritate, silueta de Duce ai cărui strămoşi au participat la cruciate, (o duioasă admiraţie pentru prostul alungat în bârlogul plăcerilor epicuriane) frângerea zăgazului ideii de ordine sub presiunea formidabilă a puhoiului apelor revoltei populare, etc. Admirabile baliverne, pentru cucunele parfumate care vor mângâia barba răvăşită a neîndupecatului revoluţionar! Noi ştim însă un lucru: gestul guvernului naţional-ţărănesc, subliniat prompt de augusta voinţă regală are adânci temeiuri morale! S'a sfărâmat starea de indiviziune, care confunda patrimoniul public, cu patrimoniul privat al bancherilor, banca naţională, transformată de liberali într'o imprimerie de maculatură care trebuia să alimenteze băncile ortacilor pofticioşi la bogăţiile ţării prin descătuşarea instinctelor sălbatice de acaparare, intră astăzi pe făgaşul unui sănătos institut de emisiune, un adevărat regulator al pieţii de schimb, şi nu un instrument de dominaţie politică în mâna unei clici. Politicul, ca expresie ideală a colectivului a triumfat asupra economicului dominat de egoismul individual al profitului. Intrăm în epoca marilor încadrări colective, a statului ordonator, exponent al intereselor tuturor. Se curăţă atmosfera de miasmele trecutului.

Politica agrară a României

Ce trebuiau să facă „boierii cu dragoste de ţară" care ne-au bătut moşii şi părinţii cu funia udă — Infiinţarea Creditului agricol

Toată cultura română modernă s'a desvoltat ca o neîntreruptă reacţiune, ca un dureros protest îndreptat împotriva partidului liberal. Vorbim de mişcarea spirituală în jumătatea II-a a veacului al XIX-lea şi în primul pătrar al veacului al XX-lea, acest răstimp înglobând primele înjghebări robuste ale spiritualităţii noastre. Dacă cercetezi mai adânc lupta între forţele aşa zise reacţionare şi cele liberale, considerate ca revoluţionare, observi că centrul de gravitate al neînţelegerilor politice care au frământat România de ieri, a fost moravurile scăzute ale noilor ciocoi, nepriceperea lor înspăimântătoare, corupţia care rodea toată vlaga acestei naţii de plugari, fără a compensa prin nimic, prin vreo creaţie impozantă măcar spolierea neruşinată a contribuabilului necăjit.

Complect absenţi dela realităţile noastre social-economice, ignorând substratul bogăţilor naturale ale ţării, au guvernat, cu mici întreruperi, aproape trei sferturi de veac, măcinând sitematic toate resorturile idealismului nostru, împiedicând o normală şi morală desvoltare a ţării. Datorită derbedeilor liberalismului autohton, am fost văduviţi de o şcoală de idealism curat, de sacrificiu în interesul superior al neamului, toată activitatea lor politică reducându-se la vorbe goale, foarte costisitoare pentru poporul românesc. Evident că astăzi, scoşi din arenă pentru totdeauna de ineluctabilele comandamente ale istoriei, liberalii nu mai prezintă decât un interes documentar. Acesta este şi rostul prezentei expuneri sumare, pentru a lămuri pe cei nedumeriţi în privinţa istoricului partid. Fără o perspectivă a asamblului, guvernând după metodele unui empirism miop, au exploatat în folosul unei clici de bancheri şi proaspeţi moşieri, toate împrejurările care-au închegat în mod fortuit destinele noastre.

Fiecare gură-casă se simţia îndrituit să afirme înainte de războiu, cu orice ocazie, că România este o ţară „eminamente agricolă".

Se cunoştea, din partea multor oameni de ispravă, unii făcând chiar lucrări de sinteză în materie de politică agrară, următoarele importante probleme care se puneau agriculturii:

a) Politica agrară nu se reduce la o simplă problemă de gospodărie organizată prin introducerea mijloacelor tehnice, a îngrăşămintelor chimice şi a formări cadrelor de tehnicieni agronomi, ci comportă o întreagă cunoaştere a debuşeurilor, a pieţii mondiale, adică o rodnică politică agrară reclamă pentru organizarea raţională a procesului productiv, întinse şi a-

(Continuare în pg. 2.)

Dictatură în largul Europei

Premisele dictaturii moderne. Lupta rutinei politice cu progresul tecnic şi social. Până şi Anglia

de **Victor Cornea.**

Ideia dictaturii se agită în multe părţi. In România, ca şi în Germania, Austria, şi până şi în Anglia. O discută presa, cluburile politice, naţiile însăşi, în timp ce regisorii ei sunt la lucru. S'ar putea zice că ea pluteşte în aer. Popoarele, la grele răspântii, — ca cea de astăzi — se gândesc şi uneori chiar recurg la acte disperate. Ori, România ca şi alte multe state, trece printr'o criză economică, fără pereche în trecut. Aşezările politice însăşi par ameninţate. Totul va atârna însă de calea ce va fi aleasă; reîntrămare sau prăbuşire.

Sistemul economico-politic încă în fiinţă s'a dovedit învechit, insuficient şi defectuos. Concepţii noui, s'au ivit şi catapultează vechiul aşezământ al comunităţilor agrare şi industriale deopotrivă. Fructul revoluţiei individualiste, care începuse cu cea franceză este în discuţie. O revoluţie nouă, mai lentă dar şi mai penetrabilă abea a pornit: nu din impulsiunile omului de pe stradă însetat de „libertate" şi „drepturi", ci din sânul laboratoarelor de ştiinţă unde se plămădeşte o nouă tehnică de producţie, deci de... distribuţie a bogăţiei create, nu atât de mâna omului — de aci inainte — cât de maşină.

Incepe veacul *robotilor* şi cu el, probabil o nouă civilizaţie.

Susţinătorii ordinei existente au luat poziţie, pretutindeni, contra reformelor impuse de noua tehnică industrială şi socială. Dictatura li s'a părut a fi o alternativă potrivită. Unii s'au întors la ea, practicând-o în sensul şi aspectul ei machiavelic, *Primo de Rivera*. Alţii, mai înţelepţi, i-au schimbat faţa. *Mussolini*. Aşa s'a născut fascismul, italian în prima fază, internaţional în a doua. Fascismul, aşa cum se practică, este o doctrină reacţionară. Contra socialismului sub orice formă.

Regimul de mijloc — nu e în stare — prin însaşi natura lui să ţină piept stângei extreme. In opinia noastră, democraţia burgheză corespunde în ordinea politică a ceiace Karl Marx presupunea că reprezintă în ordinea economică, concentrarea bogăţiei în mâna câtorva, pentru procesul de naştere a societăţi socialiste: *un stagiu de pregătire pentru o altă formă*. Şi aceasta pare că se confirmă prin datele actualei crize a sistemului capitalist.

*

Cât de gravă în consecinţe este criza economică se vede în faptul că ideia dictaturii şi-a croit drum până şi într'o ţară de tradiţie ca Anglia. Un tânăr de treizecişişase de ani, inteligent şi ambiţios, fost membru în actualul cabinet laburist, *Sir Mosley* a cerut printr'un manifest public un

supra-cabinet de cinci, cu putere asupra parlamentului şi economiei naţionale, deci un consiliu de *cinci dictatori*, un *consulat* modern care să lucreze după un plan naţional. Zilele trecute acest „*would-be dictator*" s'a rupt de laborişti şi a lansat al *cincilea* partid englez „The New Party". Condiţiile politice şi în special opinia publică din Anglia l-au silit deci să se abată dela „manifest" şi să apuce pe calea ideei reprezentative. Prin urmare — dictatură-parlamentară.

Nu interesează aici, dacă politica lui Sir Mosley e rea sau bună. Semnificativ este faptul că ea s'a putut produce în ţara aceasta. Astfel, după cum Italia are pe Mussolini, Germania pe Hitler, Anglia are de acum pe Sir Mosley „cel cu mâna de fier".

Tot în Anglia, un grup de mari industriaşi şi bancheri cere guvern de oameni de afaceri (*business government*), care să conducă statul după principiile aplicate în conducerea unei mari întreprinderi industriale.

Un ziar liberal (într'un sens. toţi englezii sunt *liberali*, ca oricare individualişti, dovadă socialismul *sui-generis* al laburiştilor) a prins în caricatură şansele amatorilor de dictatură: un individ, cu mânecile răsfrânte, cu muschii umflaţi şi cu un imens par în mână, se oferă graţios lui *John Bull*: acesta însă îi răspunde, pe dată, „*intrusului*":

— „Aşa ceva să fie la D-ta, acasă".

Oxford, Martie 1931.

Victor Cornea.

(Va urma).

Politica agrară a României

(Urmare din pg. 1.)

profundate cunoştinţe de politică comercială. (Nu-i vorbă, că învăţământul agricol profesional în România mică, ca şi în cea mare a fost şi este sub nivelul exigenţelor ştiinţelor agricole moderne.

b) Indicaţiile politicei comerciale antebelice, au desvăluit o modificare importantă a pieţii mondiale pentru produsele agricole, cu profunde consecinţe pentru ţările agricole exportatoare. Anglia, Franţa, Germania şi toate statele industriale impuneau o nouă orientare ţărilor agricole, datorită faptului democratizării alimentaţiei, fenomen care sărea în ochii cercetătorului conştiincios. Muncitorul industrial occidental începea să consume mai puţină pâine şi în schimb mai multă carne, mai multe fructe, legume, lapte şi derivatele sale, ouă etc.

In locul culturii extensive a cerealelor, se impunea desvoltarea creşterii vitelor, a păsărilor, a plantelor oleaginoase şi leguminoase, a plantelor industriale pomicultura. Desvoltarea tracţiunii mecanice, care limita tracţiunea animală, era deasemenea un indiciu preţios pentru noua orientare economică. Ce-au făcut liberalii în tot timpul guvernărilor lor pentru progresul economiei agrare.

Tinerii economişti, veniţi proaspeţi din streinătate, se împiedicau de habotnicia neroadă a unui Vintilă Brătianu sau a altuia asemănător, care-i îndreptau spre sterile funcţii biurocratice, iar sugestiile lor, fructul unor studii temeinice erau vârâte ca de obiceiu în sertar, la dospeală. Cât despre organizarea unui aparat potrivit pentru exacte şi laborioase informaţii asupra pieţii mondiale, de care să se ţină riguros socoteală, nici vorbă.

Organizarea internă? Minunaţii consilieri agricoli, care înregistrau cu epiderma, temperatura celor patru anotimpuri.

Pentru liberali problema agrară a României, nu s'a pus niciodată pe planul nevoilor de raţională organizare a producţiei şi-a desfacerii rentabile a produselor agricole, ci ca o chestie de repartiţie a proprietăţii, instrument minunat de luptă politică cu ciocoii latifundiari.

Nu numai că n'au ajutat agricultura, dar au fost duşmanii ei de moarte. Pentru a proteja o industrie parazitară, au paralizat printr'un protecţionism sălbatic şi prin taxe de export irezonabile, întreg avântul economic al ţării, într'o vreme când am fi putut face minuni. Creatorii marazmului economic de astăzi, acei care ne-au sleit resorturile bogăţiilor noastre, slăbindu-re capacitatea de rezistenţă la criză, sunt aceşti băieţi de bani gata conduşi azi de înţelepciunea dlui Duca!

c) S'a pus încă înainte de războiu, şi atunci ar fi fost foarte potrivit, chestia exproprierii şi împroprietăriri ţăranilor. Luptele agrare ale ţăranilor au fost pătate cu sânge. Dela divanurile adhoc încoace, ţărnii au revendicat răspicat dreptul lor la pământ smuls prin fraudă de boieri. 1907 un punct roşu de hotar. Şi totuş nici o îmbunătăţire. 1913, campania în Bulgaria. Ţăranii au deschis ochii asupra situaţiei lor, văzând înfloritoarele gospodării bulgăreşti.

Războiul de întregirea neamului. Visul lor de veacuri se înfăptuieşte în parte, printr'un generos gest regal. Dar pentrucă înflorirea economică a ţăranului ar fi atras în mod firesc emanciparea şi preponderenţa lui politică, liberalii, adică ciocoii noi au menţinut încă o cetate feudală: iobăgia bancară. Scopul cămătarilor a fost să organizeze defensiv marea proprietate, compromiţând rezultatele exproprierii. Escamotarea cifrelor care exprimau raporturile între marea şi mica proprietate, suprafeţele expopriabile, lipsa unui credit agricol corespunzător noilor circumstanţe, acestea sunt dotaţiunile liberale. Băncile populare au fost şi sunt cuiburi de ţărani înţoliţi, ghiaburii şi cârciumarii îşi făceau afacerile sub masca unor cooperative de credit, adevărate instituţii bancare percepând dobânzi uzurare), desorganizarea producţiei şi-a desfacerii produselor agricole, regimul taxelor vamale de export într'o perioadă minunată pentru progresul agricol, lipsa unui învăţământ profesional pentru educaţia agricultorilor, toate acestea au fost cauze de stagnare a agricultorilor şi se pot pune frumos în cârca ciocoilor care urlă astăzi pe ruinele făurite de dânşii.

Prin înfăptuirea creditului agricol, partidul naţional-ţărănesc realizează procesul de complectă emancipare ţărănească: desfinţarea iobăgiei bancare. Suntem la început pe terenul organizării creditului ţărănesc. O parte destul de apreciabilă din tranşa II-a a împrumutului de stabilizare, peste un miliard lei, va fi afectată acestui scop. Lipsa capacităţii de rezistenţă la criză a gospodăriilor ţărăneşti ne impune o nouă orientare. Intrăm în faza cooperaţiei agricole necesare, de toate categoriile, în faza maşinismului agricol, care va determina desvoltarea unor puternice gospodării colective. Eforturile noastre de astăzi. lăudabile prin intenţiile ce le animă, sunt menite a prelungi starea de lucruri existentă. Dacă ciocoii făceau de acum câteva decenii ceiace noi încercăm astăzi, poate s'ar fi schimbat configuraţia social-economică a României vitoare. N'au făcut, să tragă consecinţele! Să se mulţumească cu atât: vremea gloriei politice le-a apus. Se începe o nouă epocă în viaţa publică a Statului român: epoca naţional-ţărănismului. Afirmarea voinţei noastre de guvernare este un imperativ istoric. Legile istoriei nu fac excepţie cu boierii noştri supărati. Arhivele se populează cu noui umbre.

Ion Ţăranul

Plăţiţi-vă abonamentul

Armata roşie
Păreri pro şi contra

Armata roşie nu mai este astăzi aceeaş hoardă neorganizată care în 1919 s'a lăsat să fie bătută de Poloni fără să opună vreo serioasă rezistenţă. Aceasta putem să o admitem fără să producem deosebite dovezi: în cursul ultimilor ani armata roşie a fost considerabil reorganizată şi astăzi ea este neîndoelnic una din cele mai mari forţe militare din lume.

Cu toate acestea părerile specialiştilor militari din toate ţările sunt foarte diferite asupra calităţii şi pregătirii armatei bolşeviste.

Generalul Halm (care actualmente se află la Moscova) a declarat, că după părerea sa armata roşie nu este încă în stare să opună o serioasă rezistenţă unor forţe militare regulate, că în caz de războiu nu are artilerie modernă, nici muniţiuni, nici proviziuni de războiu şi că armata roşie ar fi deajuns numai să întreţie ordinea internă a Rusiei Sovietice...

Alţii dimpotrivă, mai ales conducătorii sovietelor, sunt plini de laudă asupra valorii armatei lor şi generalul bolşevic Voroşolif a declarat că armata roşie în caz de războiu va bate uşor orice altă armată din lume. . . .

Unde este adevărul? Acesta nu se poate deduce decât alăturând o serie din aceste păreri aşa de diferite. Să luăm mai întâiu câteva păreri critice din lagărul bolşevic (există şi păreri de acestea). Aşa de pildă în organul oficial al armatei roşii un ofiţer superior se plânge de corpul ofiţeresc. El declară: „In ceiace priveşte ofiţerii superiori de rezervă din armata roşie, aceştia nu sunt îndeajuns de pregătiţi. Starea lor materială este mizerabilă.

In numărul 220 al lui „Krasnaia Svesda" un ofiţer superior de rezervă spune: „Suntem epuizaţi. nu mai suntem de nici un folos. Lipsa de lucru a comandei demobilizate împreună cu mizeria legată de aceasta, precum şi lipsurile generale ale vieţii în Soviete, ne-a redus la stare de invalizi".

In alt număr al aceluiaş ziar se relatează despre un început de dezertare în masă din armata rusă şi adică nu sunt numai vechii ofiţeri superiori cari dezertează, dar şi comandanţii roşii activi, proveniţi din ţărănime. Mulţi preferă să studieze.

Acelaş lucru se observă şi în masa simplilor soldaţi ai armatei roşii. In Rusia şi soldaţii roşii sunt puşi la tot felul de munci. Această dublă cerinţă, de a fi în acelaş timp şi bun soldat şi bun muncitor, este în paguba instrucţiunii militare a soldatului. „Krasnaia Svesda" spune că în satele de garnizoane, unde se dă instrucţiune soldaţilor, serviciul este aşa de îngreuiat încât recruţii arată o adevărată scârbă pentru militărie. Lipsesc localuri, alimente, mobile, etc. Odată pe săptămână recruţii sunt siliţi să se ducă în oraşul din apropiere ca să aducă proviziuni, făcând adesea un drum de peste 100 verste. Autorităţile satelor de garnizoane nu sunt în stare să hrănească pe toţi recruţii fără mijloace şi după „Krasnaia Svesda", de pildă în guvernământul Nişni-Novgorod şi districtele învecinate, mulţi soldaţi îşi duc traiul cerşind pur şi simplu.

Autorităţile militare nu sunt, evident, la înălţimea misiunilor şi reclamaţiuni din partea recruţilor precum şi plângeri dese ale populaţiunii împotriva sistemului de sate militare, întrodus de guvernul sovietic, sunt la ordinea zilei.

Şi acum să arătăm părerea celor cari laudă armata roşie.

Noua reformă a serviciului militar sovietic preface orice sat într'un fel de cerc militar. Viaţa populaţiunii supuse serviciului militar se află sub continua supraveghere a autorităţilor civile şi militare şi e în aşa fel împărţită, încât cei supuşi serviciului militar pot alerga la cea dintâiu chemare a armatei roşii. In sat trăesc alături şapte clase de oameni supuşi serviciului militar, cari pot fi chemaţi în orice moment în serviciu la corpul de trupă. Afară de aceasta în orice sat se găsesc uniuni de şcolari organizate milităreşte, de asemenea puterea sovietică n'a neglijat nimic spre a educa milităreşte poporul din U. S. S. R.

Toate măsurile luate de guvernul sovietic spre a crea o armată tare şi bine pregătită de luptă, explică uriaşele cheltueli ale bugetului armatei ruse, care sporeşte din an în an. Bugetul armatei Uniunei Sovietice întrece cu mult cifrele corespunzătoare ale bugetelor celorlalte state. Aşa bugetul Comisariatului Războiului în 1927: 244.500.000 ruble aur, în 1928: 373.500.000 ruble aur; în 1929, 436.000.000 ruble aur; pe 1930: 540.000.000 şi pe 1931 s'au prevăzut 720.000.000 ruble aur. In chipul acesta bugetul armatei Rusiei Sovietice s'a întreit în ultimii patru ani, ceace nu s'a întâmplat la nici un alt stat. Afară de aceasta mai trebue observat că nici chiar cifrele acestea nu dau o idee exactă de adevărata sumă la care se ridică cheltuelile militare ale Uniunii Sovietice, de oarece şi Rusia Sovietică are obiceiul să treacă anual pentru scopuri militare multe milioane de ruble aur din bugetul altor resorturi în bugetul armatei. Dacă însumăm acum faptele aci înşirate: obţinem icoana unui stat militar, care se pregăteşte din toate puterile pentru viitoare războaie, care dispune de un corp considerabil de vechi ofiţeri destoinici şi al cărui material ostăşesc de sigur nu e din cel mai rău.

Pentru licenţiaţii universitar

Comitetul „*Asociaţiei generale a licenţiaţilor universitari din România*" roagă colegii din Cluj ca, în vederea apropiatelor examene de capacitate, şi a Congresului general al licenţiaţilor — care va avea loc, în acest oraş, la 1 Iulie a. c. — să reorganizeze Secţia respectivă sau cel puţin să se constitue într'un Comitet „adhoc" de organizare. în vederea găzduirii candidaţilor la examenele de capacitate, care le incumbă. Cunoscându-le sentimentul de ospitalitate şi spiritul de solidaritate. Comitetul central speră că apelul său va avea ecoul dorit; în acelaş timp, îşi exprimă mâhnirea că o secţie puternică a sa — ca aceea dela Cluj — s'a putut dezorganiza în aşa fel că Centrul nu mai ştie cui să se adreseze.

Colegii clujeni sunt rugaţi a comunica „Asociaţiei" *de urgenţă*, pe adresa: Pavilionul „Bucovina", parcul „Carol", sector 5 Bucureşti, măsurile ce au luat sau vor lua, în chestia încartiruirii, ultima atitudine faţă de examenele de capacitate cum şi situaţia actuală a secţiei Cluj.

Preşedinte,
Şt. Georgescu.

Ministerul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale.

No. 13.991—931.

PUBLICAŢIUNE.

In baza legii jocurilor de cărţi şi a jocurilor de noroc, din staţiunile balneare şi climaterice.

Se aduce la cunoştinţa generală, că în ziua de 16 Aprilie 1931, ora 10 dimineaţa, se va ţine la sediul Ministerului Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Socale în Bucureşti, B-dul Elisabeta No. 89, licitaţie publică, cu oferte închise şi sigilate, pentru concesionarea şi exploatarea jocurilor de cărţi şi a jocurilor de noroc în staţiunea balneo-climaterică Constanţa cu plaja Mamaia, cu garanţie şi în condiţiunile prevăzute în caetul de sarcini publicate în Monitoiul Oficial No. 57, part. II din 10 Martie 1931.

Licitaţia se ţine în conformitate cu art. 88—110 din legea contabilităţii publice şi art. 21 şi următorii din legea pentru organizarea şi administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor şi a avuţiilor publice.

Revizionism

V.

„In contra existenţei neamului nostru, un al doilea cimitir e Trianonul. Pacea aceasta, ca şi războiul, nu au provocat-o popoarele, ci câţiva bărbaţi de stat. Aceştia nu cunoşteau decât o Austrie, despre împrejurările Europei de mijloc erau neorientaţi, iar chestiunea maghiară (?) n'o cunoşteau de loc. (Mai exact, „chestiunea popoarelor asuprite de fosta Ungarie!"). „In aceste împrejurări, mai târziu la încheierea tratatelor de pace, pe politicienii obosiţi, *reprezentanţii statelor succesoare, apoi Beneş şi tovarăşii săi, cu falsuri i-au indus în eroare şi cu date mincinoase i-au înşelat.* In *Chateau de Madrid*, delegaţii păcii din partea Ungariei nu puteau, decât în scris să ia contact cu diferiţi politicieni. Actele şi datele maghiare nici n'au fost citite ş cercetate. In atmosfera de vapori sângeroşi ai războiului, fără nici o examinare au primit în întregime pretenţiunile reprezentanţilor statelor succesorale.

„Aşa s'a născut sentinţa, contra căreia nu s'a putut face opoziţie".

Trebue să te fi născut exeroc, un criminal sau un zănatec, ca să poţi să te prezinţi în faţa lumii cu asemenea afirmaţii îndrăsneţe şi obraznice şi totuşi dl *Légrády Otto*, şef-redactorul lui „*Pesti Hirlap*" nu se sfieşte de acestea.

Să acuzi în faţa lumii întregi pe un *Beneş*, un *Masaryk* sau *Titulescu* şi pe toţi delegaţii păcii, că au comis falsuri şi că pe baza datelor mincinoase şi a neadevărului au clădit tratatul dela Trianon, e o obrăznicie şi o crimă de nemaipomenit.

Şi aceste afirmaţiuni sunt făcute tocmai printr'unul dintre cele mai mari cotidiane maghiare, care reprezintă opiniunea politică a Ungariei!

Işi poate închipui cineva mai multă ură şi patimă contra Tratatelor de pace şi contra statelor succesorale, decât o poartă şi o manifestă Ungurii? O ură în care vecinii noştri îşi pierd capul şi ameninţă prin patima lor pacea Europei centrale.

Şi totuşi împotriva acestei „sentinţe a Istoriei nu se va putea face nici când opoziţie. Să continuăm:

„Ceeace minciuna şi forţa au creat, aceea numai minciuna şi forţa a poate susţine. Păcile nedrepte, numai cu minciuna şi cu forţa se pot păzi şi ele. Deaceea a trebuit să fie desarmate statele învinse, printre cari şi Ungaria.

„Dela tratatele de pace au trecut zece ani. Timpul într'o oarecare măsură a spulberat acele minciuni pe cari tratatul dela Trianon (?) a fost clădit. Peste întreaga lume se simte, că prăzile nu se mai pot păstra, dacă le lipseşte baza morală a dobândirii lor.

„Nici o parte a Europei nu poate ţinea în lanţuri statornice o altă parte. (Exact! Dar tocmai acest lucru îl voiesc Ungurii prin revizuirea Tratatului dela Trianon. Adică cu 7—8 milioane de Unguri să stăpânesti 14 milioane de străini! Iată echitatea după care miorlăesc jalnic de zece ani vecinii noştri!).

„E numai întrebarea zilei de mâine, dacă desarmează învingătorii sau se înarmează învinşii. Şi aliantele războiului mondial sunt numai ale trecutului. Cei ce au fost încă eri prieteni, azi aproape că-s duşmani, iar timpul ne aduce noi surprize".

„Atitudinea oficială a Italiei este revizuirea păcii, despre care întreaga Europă se gândeşte azi altfel, decât acum câţiva ani".

— Ce iluzii optimiste! Il admirăm pe dl *Légrády Otto* pentru mirajul dsale optimist, deşi realitatea e cu totul alta. Dealtfel, nu-i de mirare, fiindcă Ungurii pustei dintre Dunăre şi Tisa, sunt obişnuiţi cu mirajele seducătoare ale „Fatei Morgane". Dar acum să „vedem ce zice şi cum gândeşte Europa", despre cele spuse de dl Légrády. In Anglia de ex. *W. Steed* spune: „*Sunt de părere că nu se găseşte nimeni în întreaga Europă, care să creadă afirmaţiile redactorului-şef Légrády*" (dela „Pesti Hirlap"), etc. Sau: „*Fată morgană de pe pusta ungară formează un fenomen aproape constant şi în politica maghiară*". Iar *Th. I. G. Lucher*, spune despre propaganda revizionistă maghiară: „*Propaganda ungară este criminală. Teza este nejustă istoriceşte. O revizuire generală care ar duce la vechia Ungarie nu va fi niciosată tolerată de statele vecine. Ungaria este pe o cale primejdioasă pentru pace şi pentru ea însăşi*".

Dar ce spune dl *Légrády Otto* la declaraţiile apărute în întreaga presă străină şi la scrisoarea deputatului englez *John Bromley?* Iată cum gândeşte Europa, stimabile domn *Légrády!* „*Am primit scrisoarea dvs.* (adică a dlui *Légrdyády*) *precum şi volumul „Dreptatea pentru Ungaria*". Pe acesta din urmă, deşi *e foarte frumos executat* (!), *l-am aruncat în foc!*" etc. E vorba de opera de propagandă imprimată de „Pesti Hirlap", de ediţia pentru Anglia „*Justice for Hungary*"...

„Azi mulţi se tem de a vorbi despre revizuirea tratatelor, ca nu cumva să provoace un nou războiu. Dar din zi ce merge se sporeşte numărul acelora cari au credinţă că războiul se poate înlătura şi în locul tratatelor de pace se va acorda fiecăruia dreptatea cuvenită şi umanitară, îndreptând astfel greşelile impuse în trecut".

Dreptatea cuvenită şi umanitară a câtorva popoare dela Dunăre s'a acordat pentru totdeauna prin Tratatul dela Trianon. Şi noi înţelegem la ce dreptate (?) umanitară mai visează Ungurii!

Petre Petrinca.

(Va urma).

Situaţia critică a ungariei

Ziarul „Népszava" din Budapesta, într'un violent editorial, se ocupă de situaţia din Ungaria. Rezumăm următoarele:

„Satele maghiare în plină mizerie au început să se trezească şi această atitudine se dovedeşte prin faptul că s'au putut auzi spre Budapesta, din zi în zi, tot mai multe ţipete de jale. Satele se trezesc, iar ca răspuns baionetele jandarmilor încep să lucească din ce în ce mai mult prin ceaţă.

Ministrul de interne toate plângerile le categoriseşte la rubrica „tendenţioase".

Satele se mişcă şi întreaga lor mişcare nu vrea să dovedească altceva decât dreptul pe care îl au la viaţă: acest drept la viaţă satul vede că nu-l poate obţine decât prin libertate, prin dreptate şi prin pământ.

Satul e flămând şi e flămând chiar şi oraşul. Şomajul se urcă. Consumaţia scade. Nemulţumirile cresc şi peste tot creşte şi brutalitatea. Vot secret nu există, juraţi nu sunt şi nu exisă nici reformă agrară. Despre libertatea presei nici măcar o urmă, iar despre dreptul de întruniri nu-i nici vorbă. Nu poţi găsi de lucru, iar ajutor cu atât mai puţin.

Noua lege a cametei

Legea cametei a fost votată. Noua lege fixează dobânzile convenţionale cu 6 la sută deasupra scontului Băncii Naţionale. Deodată cu legea cametei s'a votat şi un important proect depus din iniţiativă parlamentară de către deputatul V. V. Stanciu, prin care legea cametei va avea putere retroactivă până la data la care s'a făcut stabilizarea monetară. Dela această dată şi până la intrarea în vigoare a legii cametei, dobânda convenţională nu va putea fi mai mare de 18 la sută.

Cetiţi ziarul Chemarea

„Resurecţiunea feudalismului sau un proces de transformare statală"?

Idealismul nostru. Efectul transformărilor sociale.

Resurecţiunea Feudalismului! Aşa numeşte Pierre Gaxotte, procesul lent de pulverizare a principiului autorităţii, principiu, care după el, se degajează din „unitatea organică a majestăţii statului şi a puterii legii". Şi acest proces de distrămare, de rupere a echilibrului forţelor din care se sintetizează şi încheagă ideia de stat naţional unitar, construit după modelul Romei, se petrece în Franţa, în ţara în care până astăzi au triumfat forţele tradiţionale asupra celor revoluţionare. Ideia statului naţional unitar, conceput ca o putere suverană deasupra individului, claselor sau altor grupuri sociale, a coincis aproape cu originile poporului francez şi-a constituit până în vremurile noastre o mândrie a acestui popor, considerat ca întemeietorul organizării vieţii de stat în occidentul european. Deşi nu suntem de acord' cu privire la concepţia Franţuzului, asupra vieţii de stat, deşi nu mai admitem astăzi ideia statului pur, exprimând numai funcţiuni ideal-politice şi intervenind numai în calitate de depozitar al autorităţii suverane şi ordonatoare în caz de turburare armoniei sociale, totuş găsim utilă expunerea punctelor sale de vedere, ele lămurind anumite situaţii, care pentru noi oferă perspective de fecundă prefacere socială şi statală. Ne îndrituieşte la această mică expunere şi identitatea de moravuri urâte existente la noi ca şi la Franţuji, organizarea vieţii noastre publice fiind o copie după cea franţuzească. Evident, că noi, credincioşi progresului, vom fi mai optimişti şi nu vom vărsa nici o lacrimă, pe ruinele claselor care vor dispare şi ale formelor care vor apune.

Care sunt cauzele după Pierre Gaxotte, care provoacă distrămarea unităţii juridice şi energetice a statului?

1. Răsturnarea de fapt a puterilor constituţionale, prin faptul absorbirei puterii executive din partea parlamentului. Rolul de supraveghetor al statului şi de protector al cetăţeanului contribuabil faţă de risipa banului public şi împietarea asupra libertăţii civice îndeplinit la început de parlament, este astăzi îndeplinit de firavii miniştri, născuţi din sânul parlamentului, chiar în contra voinţii risipitorilor reprezentanţi ai naţiunii. Acest stadiu de desvoltare parlamentară nu s'a atins încă în ţara noastră şi sperăm că n'o să-l ajungem niciodată.

2. Dreptul de sindicalizare şi de asociaţii sindicale ale slujbaşilor, care astfel, prin puterea asociaţiei corporative fărâmiţează autoritatea. „Grupaţi în sindicate, ei se pretind stăpâni ai funcţiunii, pe care trebuiau s'o exercite în numele şi în interesul colectivităţii. Puţin câte puţin, fiecare se va obişnui să întoarcă în contra naţiunii, funcţiunile pe care le ţine dela naţiune". Aici, ne potrivim perfect.

3. Nepotismul, este un indiciu aparent al creaţiunii de clanuri şi segneurii biurocratice şi politice, un semn de renaştere a marilor familii feudale. In locul statului organizat pe temeiuri romane, apare încâlcitul sistem patronal al evului mediu. Pretutindeni, în justiţie, în armată, în prefectură, în instrucţia publică găsim fii, gineri, cumnaţi, nepoţi, etc. Şi Franţuzul dă exemple. Nu-i vorbă că nici la noi nu stăm mai bine sub arest raport. Ceiace favorizează la noi naşterea şi menţinerea privilegiilor de castă, este susţinuta luptă a presei. Se dă alarma din toate părţile şi se pun piedici fiilor de ţărani şi muncitori de a ajunge în şcoalele publice medii şi superioare. Dacă vom urma calea aceasta instituţiile noastre de educaţie şi învăţământ, vor deveni cu vremea adevărate pepiniere pentru mânjii şi iepele noii aristocraţii. Numai că în sânul societăţii democratice româneşti sau oricare alta, există anumite forţe, care indică senzul progresului social şi care în nici un caz nu vor permite reconstrucţia feudalismului, sau a regimului de clasă. De altfel misiunea mişcării naţional-ţărăniste a fost dictată de nevoia de a armoniza funcţiunile ideal-constituţionale, cu relaţiunile concrete social-economice, aşa cum sunt concepute de democraţia naţional-ţărănistă. Personalitatea, o concepem în lumina grupului întreg, iar naşterea ei se petrece ca un proces de selecţiune firească determinat de aptitudini, puterea de muncă şi de luptă pentru afirmare. Suntem duşmani de moarte ai clicilor familiare!

4. Proletarizarea, adică dispariţia ca clasă favorizată, din punct de vedere social-economic, a păturii mijlocii, cu toate treptele ei actuale. Clasa mijlocie, constituie, după Pierre Gaxotte, „un element de stabilitate, moderator, de ordine, acela care în toate crizele, a făcut ca balanţa să se plece în favoarea soluţiilor medii şi rezonabile". Este vorba de micul burghez mai ales, de acel rentier care-şi plimbă gândurile lui de mic epicurian în grădina lui de trandafiri.

Noi însă nu plângem, ci cântăm imnul vremurilor noi. Simfonia maselor impune de azi înainte un nou ritm istoriei, iar teama feudalizării, o cosiderăm ca un plăcut regret romantic, dedesubtul căruia descifrăm plăcerea duioasă a priveligiaţilor pentru revenirile istorice. Istoria nu se repetă! Spiritul uman este în permanenţă devenire.

Spiritul şi formele civilizaţiei şi culturii apusene vor fi înlocuite cu o nouă formă de cultură şi civilizaţie, cu profunde resorturi creatoare. Totul este nou sub soare! O infimă minoritate trăieşte tristeţea amurgului, în timp ce marea majoritate cântă splendorile aurorei. Apusul individualismului anunţă resurecţiunea feudalismului? Nu! Criza structurală a societăţii existente, ne va aduce surprize noi, încheindu-se astfel un capitol de istorie, animând idealismul nostru cu încrederea nîtr'un viitor mai bun. Dealtfel, senzul istoriei, după cum spune un maestru în materie este lupta încununată de triumf a conştiinţei umanităţii în permanentă prefacere, în contra inerţiei forţelor trecutului.

Observator

P. S. Instaurarea unui nou regim de clasă? O nouă încălecare de privilegiaţi care la rândul lor vor înregistra păţăniile triste ale antecesorilor despuiaţi de drepturilor lor? Asta s'o creadă alţii. Democraţie sau dincolo de limitele ei, înainte, dar niciodată înapoi. Să creadă alţii în revenire, noi ne-am obişnuit a crede în devenire.

Un alt album de propagandă

Ziarul „Budapesti Hirlap" publică un articol vorbind despre intenţiunea ziarului de a da publicului maghiar o lucrare în care să se arate greutăţile de viaţă îndurate de unguri în intervalul 1920—1930.

Această lucrare va apărea la Paşti, într'un format elegant, colorat şi conţinând 160 de pagini. Lucrarea va fi intitulată: „...Şi totuşi mai trăim. Ungaria 1920—1930".

Ciocoiul Burillianu (cu doi l) a fost fotografiat în toate poziţiile, probabil pentru arhiva documentară a bărbilor galante. — Va fi un rar model pentru frizerii noştri.

Săptămâna

Campania drăcească a opoziţiei pe tema împrumutului e pe punctul de-a depune armele. Ultima sbucnire parlamentară a Castelanului dela Ciucea, n'a trădat decât... patimă şi pătimire. Poetul „pătimirii" noastre a ţinut anume să fie în nota zigzagului său postic şi politic.

Feciorul lui „Iosif preotul" care actualmente e un simplu „desrobit" de bastonul mareşalului, a urcat tribuna Camerei, spre a aduce un ultim elogiu fostului paşă dela Banca Naţională, care a excelat în fruntea acestui institut, dacă nu prin altceva, cel puţin prin... barba şi prin telegrama sa. Gurile rele spun că şi prin „cărămida".... cu care a făcut cunoştinţă.

*

Vrednic de subliniat în legătură cu peroraţia intempestivă a dsale domnului fost diregător al ministerului de interne şi al fondurilor secrete, este atitudinea răsmeriţatului partid al „poporului", faţă de viaţa parlamentară. Gradaţii mareşalului sunt singurii cari nu contribue ca voroava cunoştinţelor lor la desbaterile parlamentului, atunci când se desbat probleme de interes obştesc.

Zadarnic a fost apelul M. S. Regelui pentru o dorită şi sănătoasă destindere politică, pentru o colaborare parlamentară creatoare şi civilizată. A ieşit din dâcoasa-i pasivitate partidul liberal, dar oamenii mareşalului nici n'au vrut s'audă.

Iată însă că la cel dintâiu prilej, când un ortac de-al dumnealor e strâns cu uşa, logofeţii cari n'au intrat în parlament la apelul Regelui... zoresc dea-dreptul la tribuna Camerei spre a apăra... barba mazilitului Burilianu.

Ce spunem? Caporalii şefului dela Aqui sunt în nota perfectă a zigzagului lor... poetic şi politic.

*

După multă sârguinţă şi pradă de cerneală, presa conului Tancred a reuşit... să trântiască guvernul, numai în săptămâna aceasta, de 48 de ori.

Dacă guvernul va fi trântit şi în săptămâna ce vine tot de atâtea ori, putem să afirmăm, întemeiaţi pe dovezi ce nu sufăr „desminţire", că guvernul va mai sta la putere... 48 de ani. Drept aceea, adresăm tuturor directorilor de clinici psihiatrice din ţară, un călduros apel de a rezerva cât mai multe locuri, pentru numeroşii pacienţi, cu cari vor avea în curând... de furcă.

Nu ne gândim, Doamne feri, nici la conu Tancred, nici la generalul Moşoiu.

B. G.

Cum se citesc cărţile în Rusia

Pedepse drastice pentru acei cari fac lectură „neautorizată"

In nici un domeniu al Rusiei sovietice nu se exercită un control atât de sever ca în cel al presei şi literaturii. Bolşevicii cunosc foarte bine puterea cuvântului tipărit şi deaceia acordă o atenţie extraordinară controlării sale. Nu numai presa periodică, dar şi literatura artistică se află sub cea mai strictă cenzură politică.

Nu poate fi nici o îndoială că în masele largi se naşte din această pricină un interes cu atât mai mare pentru literatura necontrolată de comuniştii. Cu încetul a început să se formeze o întreagă viaţă literară clandestină, care este însoţită de întregi serii de persecuţii din partea regimului dominant. Sunt persecutaţi nu numai acei la cari se descoperă literatură politică (discursuri opoziţioniste), dar şi acei la cari se descoperă opere artistice neautorizate.

Zilele acestea s'a întors din Rusia tânărul savant rus M. Artemiev, care a avut prilejul să vie în contact cu actualul tineret din Rusia, participând şi în viaţa publică clandestină de acolo. M. Artemiev şi-a publicat impresiile sale în coloanele ziarelor din Paris şi din declaraţiile sale se pot afla multe lucruri necunoscute din viaţa care domneşte în Rusia sovietică.

Dovada cea mai izbitoare despre „libertatea" creaţiei în Rusia sovietică, — scrie M. Artemiev, — o formează vasta literatură nepermisă care există numai în manuscrise. Cu toate osteniile extraordinare cu care e legată o asemenea literatură, ea e răspândită în toate părţile, pătrunzând pe căi nevăzute în toate oraşele, ivindu-se în diferite regiuni aproape simultan. Nici un singur autor nu ştie unde şi în câte exemplare apare manuscrisul său, a cărui primă ediţie are numa 5—10 exemplare. Un asemenea manuscris rămâne de multe ori numai un timp foarte scurt, ba chiar numai o singură zi, sau o singură noapte, în mâinile proprietarului său provizoriu, căci acesta îl încredinţează mai departe prietenilor şi cunoscuţilor săi. Intotdeauna se găseşte aproape în fiecare oraş câte o scriitoare sigură, care transcrie manuscrisul şi noua „ediţie" este gata. Cu ajutorul acestor dactilografe necunoscute, dintre care unele lucrează chiar şi în birourile sovietice, se răspândeşte apoi în nenumărate exemplare, literatura liberă a autorilor necunoscuţi. Nu fără pricini birourile sovietice sunt surprinse de vizita detaşamentelor tineretului comunist, cari caută să descopere câte o acţiune contrarevoluţionară. Există deasemenea şi supraveghetori spioni, cari au instrucţiuni speciale spre a controla dactilografele şi activitatea lor.

Câteodată manuscrisele literare sunt editate hectografic, precum şi cu alte aparate primitive de multiplificare. Aceasta se întâmplă însă foarte rar. La o asemenea multiplificare se hotăresc numai tinerii cari fac parte din vre-un grup politic şi cari sunt hotărâţi a propaga direct ideile lor. O asemenea încercare se încheie de obiceiu foarte tragic, căci cei descoperiţi sunt întotdeauna împuşcaţi fără milă.

Şi când te gândeşti că la noi nu există pedeapsa cu moarte nici pentru bandiţii de rând. In Rusia, în schimb eşti pus la zid şi împuşcat pentru „oribila" crimă de a citi o operă literară.

Bibliografie revizionistă

Emil de Nagy et M. Fenyö: Le traité de Trianon et ses conséquences. Budapest, 1927. (Tratatul dela Trianon şi consecinţele sale).

F. Olay: Le théatre hongrois dans les Etats successeurs 1918—1928. Budapest, Athenaeum, 1930.

Prof. Dr. Adolphe Pechány: Ce qu'on enseigne dans les écoles Tchécoslovaques. Victor Hornyánszky.

Charles Tisseyre: Une erreur diplomatique. La Hongrie mutilée. Paris, 1923. (O eroare diplomatică. Ungaria mutilată).

Louis Villat: Le role dela Hongrie dans la Guerre Polono-Bolchevik de 1920. Paris, rue Jacob 45. (Rolul Ungariei în războiul polono-bolşevic din 1920).

† ŞERBAN TILEA. Fratele nostru iubit Viorel V. Tilea subsecretar de de stat la Preşidenţia Consiliului de Ministri, a încercat durerea nemărginită de a pierde din viaţă pe unicul băiat, micul Şerban, în vârstă de trei ani. Rugăm pe fratele Viorel V. Tilea şi pe îndurerata familie, să primiască şi pe această cale cele mai sincere condolenţe, prin care Chemarea se împărtăşeşte din acelaş doliu cernit al inimei sale şi depune o lacrimă pe mormântul proaspăt al micului Şerban.

Spicuiri din presă

Miniştrii Chemărişti

Activitatea miniştrilor chemărişti dr. Emil Haţieganu şi dr. V. V. Tilea este viu comentată de toată presa din Capitală. Sârguinţa şi priceperea cu cari s'au devotat binelui obştesc i-a impus din primul moment ca oameni de stat cari ştiu ce vreau.

Iată un ecou al acestei consideraţii din partea opiniei publice, răsfrânt în coloanele revstei „Cronica Parlamentară", care consacră două articole speciale, spre a scoate în relief personalitatea ministrilor chemărişti: Emil Haţieganu şi Viorel V. Tilea.

Dr. Emil Haţieganu

E prototipul omului politic din Ardeal. Accentuez *omul politic* cinstit, deci antagonistul politicianului, care face din politicianism o profesie rentabilă.

Pe dr. Emil Haţieganu politica l-a costat. A făcut zeci de ani de sacrificii. Zile pierdute, bani pierduţi. Dar a rămas cu o credinţă tare.

E bărbatul politic care are o convingere nestrămutată, un crez, — pentru care e oricând gata să angajeze o luptă dârză, până în pânzele albe.

De aceia au fost atât de juste, de impresionante cuvintele ce le-a pronunţat dl Maniu, ca răspuns la salutul ce i-a adresat dl Emil Haţieganu, în calitatea lui de şef al organizaţiei partidului naţional-ţărănist în judeţul Cluj, când dl Maniu a venit întâia oară la Cluj ca şef al guvernului:

— „Cauza pentru care ai luptat atâta vreme, frate drag, nu era nici cauza ta personală, nici a mea, nici a partidului; era cauza naţiunei întregi, căci tu ai voit ca tot Românul să se simtă bine în România, să fie mai multă dreptate, mai multă omenie în ţara noastră".

Şi acum, când şi-a atins ţinta luptelor politice de un deceniu, credeţi că profesorul Emil Haţieganu are timp de reculegere? Să se odihnească pe laurii câştigaţi? Dimpotrivă: Trebuie să continue să fie slujitorul devotat al naţiunei.

De dimineaţă, cum deschide uşa casei sale, îl aşteaptă puzderie de solicitatori, cu privirea rugătoare, cu mâna întinsă. Ţărani şi surtucari intelectuali şi meseriaşi, oameni fără slujbă, ca şi slujbaşi fără drepturi.

Şi ministrul Muncei, trebue să aibe vreme pentru oricine şi oricând.

Grea misiune. Totuşi dr. Emil Haţieganu izbuteşte să satisfacă pe toată lumea.

Viorel V. Tilea

Am cunoscut un om politic civilizat şi cult şi obiectiv. Acest om este dl V. V. Tilea. Nu mă ştiu „lăudător" al guvernanţilor pentru o mie şi unul de motive. Aceasta nu exclude însă cu nimic elogiul când descoperi omul care să-l justifice.

Subsecretarul dela preşidenţie aparţine acestei categorii, tot mai rară azi, într'un mediu politic în care a stăruit până acum blazarea şi nefasta nivelare în însuşiri negative. Şi aceasta nu numai în partidul actualilor guvernanţi.

Cunosc destul de bine pe oamenii de dreapta ai politicei româneşti. Cel puţin pe unii din ei. (Elanul opus, magnificienţa agramată a unora, conspirând cu impetuozitatea de suburbie a altora, izbutiseră să mă ţină departe dintr'un sentiment de repulsiune absolută). Sunt foarte câştigat în experienţa politică, cunoscându-i de un câştig care nu e egalat decât de ce-am pierdut ca stimă pentru ei...

La 80 ani, Clemenceau, scârbit de „oamenii stângei" definea democraţia: *„des rats sur un égout"*. Am impresia că la noi, canalul — şi şobolanii — s'au deplasat dela stânga la dreapta...

Incontestabil nu, democraţia agresivă, agramată, neonestă, trivială, abjectă. Dar hotărît da, democraţia oamenilor de ţinută, de măsură, de cuvânt şi de decenţă.

Cunoştinţa politică a dlui V. V. Tilea îmi impune serioase revizuiri. Purced spre ele.

Radu Budişteanu

Cum vede America criza Europeană

Un ziar american publică un articol întitulat „Foametea în timp de belşug, este consecinţa neunirei din Europa", semnat de Sisley Huddleston.

Autorul priveşte actuala situaţie critică ca rezultatul barierilor comerciale şi al datoriilor de războiu.

„Atât vechile cât şi nouile ţări europene, scrie dl Huddleston, au ridicat bariere vamale, una contra alteia, bariere ce fac imposibilă o producţiune şi o distribuţie raţională. Dacă am putea admite — ţinând seamă de sentimentele omeneşti — ideea naţionalismului în politică, acest sentiment nu îşi are, în nici un caz rostul în chestiuni economice.

Fostul imperiu Habsburgic era, fără îndoială, un anacronism din punct de vedere politic; dar oricum el a permis Europei Centrale să practice solidaritatea economică. Când acest stat a fost desmembrat, ţările succesoare cari, economicişte depindeau unele de altele, au fost destul de lipsite de raţiune şi au ridicat zdiuri vamale dealungul frontierelor lor. Ori cine vede absurditatea unei Europe divizate în fracţiuni economice chiar conferinţele ce s'au ţinut în scop de a remedia această stare de lucruri nu au dus la nici un rezultat: protecţionismul este în creştere. Europa trece dela încercări pentru un acord general la acorduri bilaterale, apoi iar se întoarce la metoda multilaterală; merge dela dreapta la stânga şi iar se întoarce îndărăt.

Deşi guvernele nu au ajuns însă să se înţeleagă între ele, marile grupuri industriale s'au convins că nu pot trăi în compartimente înguste şi au format între ele un număr mare de carteluri.

Ceva mai mult şi ţările agricole din Europa se străduesc să formeze o uniune care, fără a ţine seama de consideraţiuni politice are de scop să înlesnească o desfacere mai bună a produselor lor.

Argumentele ce s'au adus pentru a motiva criza economică: suprapopulaţia şi supraproducţia sunt contradictorii, căci o supraproducţie implică şi comunicaţia acelei supraproducţii. Adevărul este că nu există în Europa nici suprapopulaţie, nici supraproducţie, ci numai lipsa de organizare corespunzătoare. Astfel vedem că grâul se strică în depozit, iar populaţia nu este suficient hrănită. Peste tot sunt şomeri, în unele ţări ei se cifrează la milioane şi sunt de cele mai multe ori hrăniţi de stat, devenind astfel o sarcină pentru industrie şi comerţ, cari trebuesc să plătească impozite pentru a-i ajuta. In consecinţă, industria şi comerţul îşi văd sporite dificultăţile. Niciodată nu s'a văzut un paradox mai neiertător ca acesta: sărăcie totală într'o lume ruinată de belşug.

Remediile ce au fost aplicate până acum, în special măsurile de protecţiune s'au mărginit în a arunca povara pe umerii vecinului, care, reacţionând şi el, toată lumea a ieşit nemulţumită.

Este clar că problema nu poate fi rezolvată decât prin cooperare. Nici o naţiune, fie ea chiar favorizată nu poate să-şi asigure echilibrul economic, dacă rămâne izolată sau dacă îl caută în dauna altei ţări.

Redactor responzabil:
Dr. A. T. MUREŞAN

Tipografia „Cartea Românească" Cluj, Calea Dorobanţilor 14